

Egy téma – két vélemény

E-könyvekről sokszemközt

Az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetének szakmai napja

NÉMETH Márton

Az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetének szakmai napján 2014. október 15-én szép számú nézőközönség tette tiszteletét a kari tanácsteremben. A délelőtt a szakmai kérdések megvitatásáé, a délután a kiadókkal való konzultációké, s az elektronikus könyvek világának felfedezéséé volt a különféle, kipróbálható e-könyv olvasók és táblagépek révén. Egy szerencsés nyertes a játékos feladatok megoldása után még egy e-könyv olvasó eszközzel is gazdagodott szponzori felajánlás révén.

Minden szokás szerint kezdődött. Üdvözlét, megnyitóbeszédék (*Orlovsky Géza* dékán-helyettes, ELTE BTK, *Bíró Albert* a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács (NHIT) Szakértői Tanácsadó Testület elnöke, *Kiszl Péter* ELTE BTK KTI intézetigazgató) az e-könyv témakör magyar vonatkozásainak legfontosabb kvantita-

tív és kvalitatív adatainak felsorolása és az elektronikus könyvek pozíciója az egyetem képzési terveinek keretei között.

Orlovsky Géza a kereskedelmi e-könyv szolgáltatások változatosságát, hatékonyságát és elterjedtségét hiányolta, s kitért arra, hogy megítélése szerint a Bölcsészettudományi Kar diákjai körében sem terjedt el még széles körben az e-könyvolvasó eszközök használata. Felkészülésnél, tanulásnál igen hasznosnak tartja az e-könyv alapú források használatát.

Bíró Albert az e-könyv használat kényelmességét emelte ki és utalt az Y és Z generáció előzőekhez képest jelentősen megváltozott könyv- és kultúrafogyasztási szokásaira, és felhívta a figyelmet, hogy a felhasználók több mint 80 százaléka nem dedikált e-könyvolvasón olvas e-könyveket, és csupán 5 százalékuk hajlandó

fizetni a tartalmakért. Kiszl Péter történeti perspektívába ágyazta a bevezetőjét: utalt a tanszék neves tanáregyéniségeire, megállapította, hogy a könyvtár- és információtudományi képzés folyamatosan lépést tart a jelenkor kihívásaival, és reményét fejezte ki, hogy e rendezvény eredményes párbeszédet alapozhat meg a szakma képviselői és a jövőendő könyvtáros generáció képviselői közt.

A szellemi izgalom, a kerekasztal-beszélgetés *Kerekes Pál* címzetes egyetemi docens vezetésével ezután következett. A beszélgetés meghívottjai *Békés Márton* történész, közíró, *Dippold Péter*, a FSZEK Központi Könyvtárának igazgatója, *Fodor János* egyetemi adjunktus (ELTE KTI), *Káldos János*, az OSZK általános főigazgató-helyettese, *Molnár József*, a PCWorld főszerkesztője és *Sándor Júlia*, az ELTE Eötvös Kiadó projektvezetője voltak.

A vita

Békés Márton konzervatív alapállásból nyitotta meg a vitát. Szerinte „*az e-book merénylet a könyvkultúra ellen*”, ugyanis a könyvnek nem csupán a tartalma számít, hiszen minden egyes fizikai példánynak megvan a saját története is. Erre konkrét példával is szolgált a családjához megörzésre került héber nyelvű kéziratot kötet történetének felidézésével, mert a könyv eredetileg egy, a világháborúban elhurcolt zsidó család tulajdonát képezte. A könyv formátum megsokszorozza a tartalom kulturális értékét. *Békés* az e-könyv jelenség mögött a multinacionális szereplők eszközüzletét látja, amivel újabb és újabb fölösleges „kütyük” megvásárlására veszik rá az embereket. Utalt a mára már letűnt, de a maga korában státusszimbólumnak számító eszközökre, például a menedzser kalkulátor esetére. A piaci szereplők csak a saját szempontjaikat nézik, a könyves világ, a kultúra támogatása nem tényező a számukra. *Békés* szerint az e-könyv a felhasználói élmény szintjén olyan a nyomtatott könyvhöz képest, mint egy protézis, amely nem képes a fizikai könyv élvezetét akár csak megközelítő élményekkel szolgálni, hozzáteve az olyan járulékos élményeket, mint a jegyzetelés,

a kézben történő lapozgatás, a könyv illata stb. A multinacionális világ önzése által vezényelt e-könyves világ engedelmes, individualizált, egoista fiatalokat nevel. A digitális bölcsészet fogalmát is abszurdnak, önellentmondásnak tartja, mert a bölcsészet feladata a humán kultúra őrzése, építése, ápolása. Ennek kapcsán ő semmiféle relevanciáját nem látja az e-könyves világnak.

Innentől kezdve a beszélgetés arról szólt, hogy a többi résztvevő a saját megközelítésmódja, szempontrendszer szerint érvelt *Békés* megállapításai ellen, és szóba kerültek az e-könyves szolgáltatásokkal szemben felmerülő kihívások is.

Kerekes Pál azzal kezdte viszontválaszát, hogy *Békés Márton*nak indokolatlan elvárásai vannak az e-könyvekkel szemben, mert igenis épülnek közösségek az e-könyv használók között is, sőt a világháló segíti a hagyományos könyveket faló könyvmolyokat is új, közösségi keretek közé terelni. Ráadásul olyan páratlan lehetőségnek vagyunk részesei, hogy az egyetemes magyar irodalom legfőbb értékei a huszadik századig bezárólag a Magyar Elektronikus Könyvtár (<http://mek.hu>) felületén és a Digitális Irodalmi Akadémia (www.pim.hu/dia) révén a kortárs irodalomig bezárólag minden magyarul olvasó ember számára ingyenesen, korlátlanul válik hozzáférhetővé. Az idegen nyelvű, nyomtatásban megjelent irodalom egyszerűen beszerezhetetlen kínálat, minőségi gazdagsága pedig felmérhetetlen. A technikai eszközökkel kapcsolatban utalt arra, hogy bár *Bíró Albert* megállapítása szerint egyelőre még kevesen olvasnak e-könyveket erre a célra készült olvasóeszközökön, de ezek az olvasóeszközök nem is avulnak el olyan gyorsan, mint más típusú szoftverfejlesztések. Példaként hozta fel, hogy alapfunkciójára, az olvasásra az első és második generációs, élettartamában akár a tíz évhez közelítő e-könyvolvasók ugyanolyan jól használhatók, mint a legújabb fejlesztésű társaik. Talán mégsem vagyunk annyira szélsőségesen a technológia és az újabb eszközök rabjai, és az e-könyves világ sem függ olyan szélsőségesen tőlük, mint ahogy *Békés Márton* feltételezi. Az eszközök jelentős része tehát lassan avuló,

stabil formátum-megjelenítést nyújtó tartalomközvetítő eszköz. Persze ettől még számot kell vetnünk azzal, hogy egy-egy új fejlesztéshez bizonyos e-könyv tartalommegjelenítő formátumok elérése szükséges. A Békés Márton által említett bibliofil példára utalva hozzáteszi, hogy e tekintetben felveszi a versenyt az e-könyv a hagyományossal. A cél ugyanis a könyv tartalmának átadása a felhasználó számára, akár nyomtatásban, akár elektronikusan.

Molnár József, a PCWorld főszerkesztője leszögezte, hogy a technológia alárendelt helyzetű, vagyis kiszolgálja az emberek kulturális vágyait, képes formálni is azokat, de megteremteni önmagában semmiképpen sem! A Békés Márton által emlegetett, mára már elavultnak számító eszközök egy bizonyos fejlődési szint jelzői voltak, azért nem keresi azokat senki. Léteznek viszont korszerűbb, felhasználóbarát eszközök pl. laptop, táblagép, e-könyvolvasó. A technika fejlődik, a tudás kiszélesedik, egyszerűbbé válik a terjesztés és az új dokumentumok elérhetősége is digitálisan (utóbbinak különösen a külföldi újdonságok beszerzésében van szerepe a felhasználók számára). Saját kiadói, újságírói tapasztalatai arra utalnak, hogy a nyomtatott és a digitális világ kiegészíti egymást. Sok olvasó-juk igényli még mindig a digitális világról való papíralapú tájékozódást. Egy nyomtatott lap-példány akár 4–5 kézen is végigmegy. Másrészt viszont a digitális terjesztés kapcsán őket is fokozottan érinti a mindenáron ingyenes hozzáférésre törekvő „fogyasztói kannibalizmus” jelensége. A digitális hozzáférés az olvasóhardverek révén alapvetően egyéni jelenség. A probléma ott merül fel, hogy ezeknek az egyéni olvasóknak a 90 százaléka kalózkodással jut a digitális példányhoz. Az e-könyvek világához kapcsolódóan úgy véli, hogy az igényesen tördelt, szerkesztett, tartalmilag gondozott e-kötetek révén lehet a kiadóknak e területen keresnivalójuk, és fontos referenciapontok lehetnek a jövőben is a minőségi tartalom kínálata terén.

Kialakult az e-könyv aggregáció is, amikor fix összegért hatalmas könyvválasztékhoz lehet hozzáférni. Itt viszont a szolgáltatási ökoszisztémák könnyen csapdába ejtheti a felhasználókat

(ha elkötelezi magát valamelyik üzleti modell mellett, nehezen válthat majd).

A beszélgetés második körében *Káldos János* elmondta, hogy szerinte a jövő az univerzális tartalomfogyasztó eszközöké, amelyek bármilyen üzleti modellt integrálhatnak magukba (hang, videó, e-könyv). Kevésbé várható, hogy egy-egy üzleti szereplő a saját exkluzív eszközeivel kötné röghöz a felhasználót, és utalt a könyvtárak szerepére az e-könyvkölcsönzés, e-könyvszolgáltatás terén, bár a kiadók és a könyvtárak kapcsolata számos problémával terhes e téren itthon és világszerte egyaránt. A felhasználói és szerzői jogok kezelése, a nyílt hozzáférés gyakorlatának megjelenése az e-könyv piacon igen nagy kihívást jelent globális szinten is. Sajnos, nem maradt idő ezen témakör bővebb kifejtésére.

E beszámoló szerzője az e-könyv szolgáltatási modellek kapcsán a téma továbbgondolásaként hozzáfűzné, hogy az Amazon jelenleg mind a kétféle modellt követi. Alkalmazásai elérhetőek szinte az összes táblagép típusra, laptopra, s online is élvezhetőek e-könyv szolgáltatásai akár egy webböngészőbe ágyazva. Másrészt hatalmas erővel fejleszt saját eszközöket, amelyeket jelentősen alulárazva kínál, hisz a nyereség a tartalomfogyasztáson keresztül realizálódik. Ezeknek az eszközöknek a révén viszont a felhasználó teljesen hozzákötődik az Amazon üzleti modelljéhez, az általuk használt tartalom-megjelenítő formátumokhoz. Közben az Amazon késhegyre menő vitákat folytat a kiadókkal a szerzői jogok kezeléséről és a terjesztés feltételeiről. A viták különösen az USA-ban és az Egyesült Királyságban éleződtek ki a már elérhető legújabb Kindle Unlimited szolgáltatás kapcsán. Itt arról van szó, hogy egyszeri havi átalánydíjért kap az olvasó hozzáférést az Amazon által forgalmazott elektronikus és hangoskönyvek azon hányadához, amelyek kapcsán a kiadó hozzájárulását sikerül beszerezni. Az látható, hogy az Amazonnak a forgalomban lévő legkedveltebb művek kapcsán eddig még nem sikerült megszereznie a jogokat erre a terjesztési formára. Mindenesetre a könyvtárak e-könyvekkel kapcsolatos törekvéseit alapvetően befolyásolhatja, ha az Amazon nagyobb sikerrel jár a kiadóknál e téren.

Káldos János még megemlítette, hogy érti Békés Márton ellenvetéseit, mert az OSZK különgyűjteményi igazgatóként maga is szembesült azzal, hogy könyvritkaságok és egyéb egyedi írásos dokumentumok adott fizikai példányai micsoda történeti értékkel bírnak egyedi megjelenésükből adódóan is a tartalmuk mellett. Egyetérteni azonban mégsem tud beszélgetőtársa nézeteivel. Találón utalt arra, hogy maga a könyv sem univerzális humán emlékezetet őrző eszköz. Hivatkozik *Ray Kurzweil*nek A szingularitás küszöbén (The singularity is near) című terjedelmes művére, amely szerint a technológiai evolúció szervesen összefonódik az emberi evolúció természetével, s elválaszthatatlan attól. Arról nem is beszélve – folytatja az olvasmányélményei kapcsán –, hogy a hosszú távú megőrzés kereteinek biztosítása azonos jelentőségű, és számos nehézséggel teli kihívást jelent a fizikai alapú könyvek és az e-könyvek esetében is. A társadalmi örökséget a digitális világban is át kell tudnunk örökíteni, ennek keretei és eszköztára viszont igencsak képlékeny még napjainkban.

Dippold Péter tágabb keretek közé helyezte az egész e-könyvekről szóló diskurzust az IFLA vonatkozó ajánlásainak és célkitűzéseinek felidézésével és a közszolgáltatások, s benne a könyvtári dokumentumok digitális szolgáltatásának esélyteremtő, esélyegyenlőtlenségeket csökkentő vonásait emelte ki. A modern technológiai infrastruktúra hozzáféréseinek kereteit, a magas szintű tudás megszerzésének feltételeit még igen mostoha társadalmi-gazdasági körülmények között is igyekeznek megteremteni.

Ehhez hozzáfűzheti e beszámoló írója azt is, hogy idén tavasszal az IFLA elnöke, *Sinikka Sippilä* Helsinkiben tartott beszédében hangsúlyosan említette, hogy a digitális írástudás terjesztése a legmostohább helyzetű térségekben is milyen fontos és eredményes tud lenni. Dippold is utal rá, hogy a digitális írástudás hiánya új egyenlőtlenségeket hoz létre a társadalomban, ahol másfelől az elektronikus ügyintézés mindennapos rutinná válik. Épp ennek a társadalmi szakadéknak a kialakulását igyekezne az IFLA és partnerei különféle programok révén meg-

előzni, illetve csökkenteni annak mértékét. Az online oktatás a pedagógia módszertanára van igen jelentős hatással. Ez is egy olyan jelentős trend, amely sok szempontból kapcsolódik az elektronikus könyvek s egyéb oktatási anyagok hatékony felhasználásához. Dippold újabb szempontként felvetette azt is, hogy a magánélet szerepének átértékelődése a digitális világban sok veszélyt hordozhat. A digitális közösségek megerősödése ugyancsak jellemző trend. S csupán mindezek után, illetve ezek mellett jön az eszközök használatának jelensége, az e-könyv használata, vagyis ez a szegmens egy igen kicsi szelete csupán az általános átalakulási folyamatnak. Másfelől viszont a fizikai alapú könyv szerepe bizonyos keretek között az e-könyv áradattal dacolva fel is értékelődhet, akár mint kézbe vehető kultúrélvezeti termék, akár mint szuvenir. A hagyományos kultúrélvezet mellett továbbra is sok olyan reprezentatív kötet kerülhet lakásunk polcaira, amelyeket talán soha nem olvasunk el, de státuszhordozóként díszítő elemeivé válnak otthonainknak. A könyv nem fog eltűnni, mint ahogy a tv sem ölte meg a filmet, s a film sem a festészetet. Az új technológia megjelenése mindig valami újat hoz, gazdagabbá teszi életünket.

Sándor Júlia, az ELTE Eötvös Kiadó vezetője a kiadói iparágak érintő legfontosabb trendeket vette számba. A papíralapú kiadás pénzügyi feltételei drasztikusan átértékelődnek, az erre szánt külső pályázati pénzek egyre zsugorodnak, sokszor épp a digitális változat közzétételi és terjesztési támogatásának rovására. A helyzetet tovább súlyosbítja az a tény, hogy hazánkban még az európai átlagnál is szélsőségesebben jelentkezik a potenciális digitális kultúrafogyasztók potyautas magatartása. Nagyon kevesen hajlandók fizetni a digitális kultúra termékeiért még a megfelelő kereskedelmi, értékesítési csatornák megléte esetén is. Egy másik súlyos kihívást a kiadói munka leértékelődése jelent. A minőségi produktum előállításában jelentős szerepe van a kiadók munkája által hozzáadott értéknek, mely a minőségi tartalmú és formátumú digitális könyv előállításához szükséges. Ma már boldog-boldogtalan kiadja saját online kiadás-

ban a szövegszerkesztőben megírt, formázás és gondozás nélküli szövegeit. A szövegáradatból a kiadók segíthetnek kiválasztani a felhasználók számára a minőségi olvasnivalókat.

Fodor János, az ELTE BTK KTI adjunktusa is leszögezte, hogy általános paradigmaváltás közepette élünk, s ez a változás véráldozatokkal fog járni (a hagyományos fizikai hordozón alapuló könyvkultúra kereteinek átrendeződésével), de ez csak átmeneti jelenség. Csatlakozott Dippold Péterhez annyiban, hogy az internet okozta társadalmi változásoknak az e-könyv csupán kis szeletét jelenti. Meglátása szerint az e-publikációs formák inkább gazdagítják a humán kultúrát, mintsem szegényebbé teszik. Az új médiumok feltünésekor megjelenő általános jelenségeket tapasztaljuk most is, s ebben sincs semmi novum. A mozi megjelenésével temették a színházat, a tv megjelenésével a mozit, a fotó megjelenésével a festészetet. Mindegyik megmaradt, új utakat talált, funkcionálisan átértékelődött. Így fog történni a hagyományos és az elektronikus könyv egymáshoz való viszonyával is. Eljön egyfajta korrekciós periódus, ahol az átértékelődött helyzetbe került hagyományos könyv is magára talál, például az egyéni igény szerinti (print-on-demand) kiadások révén. A szerzők és a fontos témák közelebb kerülhetnek a közönséghez az e-könyv által. A frissesség, az újdonság gyors terjesztése, a rajongói kör kialakulása, az automatikus hozzáférés megteremtése igen jelentős előnye az e-könyv jelenségnek. Az online HTML alapú világ a megosztásról szól, az e-könyv egyéni fogyasztási jelenség, lineáris művek olvasására. Senki sem akar hipertexten regényt írni, illetve olvasóként választani alternatív cselekményrészek között. Ehelyett véletlenszerű kattintással röviden befogadható dolgokat fogyasztunk sokszor a weboldalakon, a közösségi média felületein. A hipertexttel szemben a hosszú szövegek olvasása koncentrált figyelmet, elmélyülést kíván, ennek sikere megmarad, ezt bizonyítja az e-könyv felívelése. Ezt a hagyományos könyv, s a nem hipertext alapú lineáris felépítésű elektronikus kiadvány is képes nyújtani (a megfelelő hordozó hardver közvetítésével, amelynek minősége nem elha-

nyagolható kérdés). A gazdasági oldalon már sokkal problémásabb a helyzet (főleg Magyarországon a beszűkült piac és a nyelvi korlátok kapcsán).

A hallgató megjegyzései

A beszélgetés során egyértelműen kiderült, hogy a többségi vélemény szerint paradigmaváltó időköt élünk, s ahogy Dippold Péter is utalt rá, az e-könyv elterjedése csupán egy kis szeletét adja az élet szinte minden területére kiterjedő, az információkezelés módszereit, eszközeit érintő nagy átalakulásnak.

Itt megítélésem szerint sokkal komolyabb dologról van szó, mint a Békés Márton által emlegetett kütyügyártók által gerjesztett hype-jelenségről. Az írás és a könyvnyomtatás megjelenéséhez hasonló, forradalmi jellegű, számos társadalmi, jogi vetülettel is bíró átalakulásnak vagyunk szemtanúi (s bizonyos értelemben valóban néha szenvedő alanyai is). Ha csak arra gondolunk, hogy a digitális világ megjelenése milyen kihívásokat támaszt ezeréves római jogi gyökerű hagyományok felé, s hogy miképpen változnak meg a társadalmi kommunikáció formái, szerkezetei, máris beláthatjuk, hogy bizony társadalomtudományilag és történetileg is értelmezhető keretek közé helyezhető ez az átalakulási hullám. Az új eszköztár, ami rendelkezésünkre áll, felhasználható a társadalmi, kulturális esélyegyenlőtlenségek csökkentésére, ám sajnos a növelésére is. A humán tényező, a különféle érdekek hálója, a kultúrpolitikai felelősség nem megkerülhető egyetlen történelmi korban, s így a jelenben sem!

Hasznos a kritika, a provokáció, de ugyanakkor fel kell ismerni, hogy a korábbi kommunikációs forradalmak egyikében sem lehetett sikeresen totális módon szembeüszni az árral, így van ez a jelenben, s ez vár ránk a jövőben is. Számot kell vetni a különféle, egymást követő technológiai hullámok pozitív, illetve negatív hatásaival. S mint ahogy a szakmai napon többen utaltak rá, ahogyan az írás sem tudta zárójelbe tenni a szóbeli közlés erejét, a mozgókép az irodalomét, a televízió a mozgóképét, az újfajta kommunikáci-

ős platformok és hordozóeszközök megjelenése sem húzza ki teljesen a nyomtatott könyvkultúra lába alól a talajt. Utóbbi értékeit akkor tudjuk a legjobban megőrizni, ha számot vetünk az átalakulás erejével, formáival, s megtaláljuk azokat a pontokat, ahol a nyomtatott könyvek világa igenis nagy vonzerőt képes jelenteni a jelenben, s jelenthet akár a jövőben is. Miközben a szépirodalom élvezetében és szakirodalmi feldolgozások használatában széleskörűen őrzi pozícióit a papíralapú világ, addig az aktuális tényalapú információk, a tudományos cikk publikációs tevékenység áttekintése eredményesebben végezhető digitális forrásokból.

Számos olyan információszerzési lehetőség kínálkozik (pl. a szemantikus web által nyújtott komplex információlekérdezési lehetőségek), ahol új minőség jelenhet majd meg. A nyom-

tatott kultúra kincseire is más szemmel tudunk tekinteni pl. digitális szöveg korpuszelemzések révén. A szemantikus keresési technológiák pedig minden eddiginél összetettebben és páratlan relevanciával tehetik egymással párhuzamosan lekérdezhetővé a hagyományos források leíró metaadatait (illetve a digitalizált teljes szövegű dokumentumokat) a digitális forrásokkal. Az új információkeresési lehetőségek palettája visszahat akár a nyomtatott forrásokban rejlő új értékek, értelmezési lehetőségek felfedezésére is! A digitális és a nyomtatott dokumentumok világa egymással összefonódó, új információs univerzumot fog alkotni. Nem lehetünk modern gépprombolók, nem vonhatjuk ki magunkat a változás dinamikája alól.

Beérkezett: 2014. november 21.

Orosz iskolai könyvtári folyóirat magyar száma

A Biblioteka v skole (Iskolai könyvtár) című orosz havilap novemberben tematikus magyar számot jelentetett meg a Balassi Intézet támogatásával és hazai könyvtáros szakemberek bevonásával. Az Olga Gromova által szerkesztett folyóirat (kiadja a Szeptember 1. Kiadóház, www.1september.ru) 29 ezer megrendelőhöz jut el (90%-ban elektronikus formában).

A magánkiadó 24 módszertani folyóirat gazdája is, melyek lefedik az egyes tantárgyakat: angol nyelvtől fizikáig és testnevelésig, de készítenek folyóiratot az iskolai pszichológusok és a szülők számára is.

(A kiadóház tevékenységét „A tájékoztatástól a képzésig – szakfolyóiratokra épített továbbképzés. Egy oroszországi projekt története és tanulságai” címmel a Könyvtári Figyelő, 2014. 3. száma mutatta be.)

A Biblioteka v skole tematikus számában magyar és orosz szerzők (Baranyi András, Goretity József, Nagy M. Miklós, Sonnevend Péter, Soproni András, Tatjana I. Voronkina) írásai olvashatók a magyar kultúráról, az orosz irodalom magyar fordításáról, kiadásáról és befogadásáról, továbbá a száz éve született, Szibériában raboskodott Karig Sára életútjáról, illetve a sztálinista korszak szovjet könyvtártörténetéről. Olga Miaeots írása

A Pál utcai fiúk című halhatatlan regényről, Jelena Makarováé pedig a magyar gyermekirodalomról szól.

A magyarországi iskolai könyvtárak világába Budavári Klára, Buncsák Piroska, Kámán Veronika és a Dienes Éva–Kaszás Veronika szerzőpáros ad betekintést.

A magyar számot a moszkvai Balassi Intézet keretében működő Magyar Kulturális, Tudományos és Tájékoztatási Központban mutatták be 2014. november 24-én (<http://www.moszkva.balassiintezet.hu/ru/>).

Idehaza az MKE Iskolai Könyvtárosok Szekciója tervezi a lapszám bemutatását. (S. P.)